

Redogörelse till riksdagen 2024/25:OSSE1

Redogörelse för verksamheten i riksdagens delegation till OSSE:s parlamentariska församling 2024

Till riksdagen

Den svenska delegationen till OSSE:s parlamentariska församling överlämnar härmed sin redogörelse för verksamheten inom den parlamentariska församlingen och den svenska delegationens arbete under 2024.

Stockholm den 25 februari 2025

På delegationens vägnar

Björn Söder
delegationsordförande

Fredrik Svensson
delegationssekreterare

Innehållsförteckning

- Till riksdagen 1
- OSSE:s medlemsländer..... 3
- 1 Sammanfattning och OSSE:s historia4
 - 1.2 OSSE:s historia.....4
- 2 Församlingens roll, organisering och budget6
 - 2.1 Roll och organisering6
 - 2.2 Budget7
- 3 Riksdagens delegation till församlingen8
 - 3.1 Ledamöter.....8
 - 3.2 Utskottsfördelning8
- 4 Den svenska delegationens verksamhet 2024 10
 - 4.1 Delegationsmöten 10
 - 4.2 Övriga möten 10
 - 4.2.1 Nordisk-baltiskt samarbete..... 10
 - 4.2.2 Nordisk-baltiskt samarbete med centralasiatiska delegationer 10
 - 4.3 Delegationsresor 10
 - 4.3.1 Fältbesök i Georgien 10
 - 4.4 Seminarier 11
 - 4.5 Interaktion med riksdagens utskott 11
 - 4.6 Talmannens delegationspresidiemöten 11
- 5 Församlingens sessioner 2024 12
 - 5.1 Vintermötet i Wien 12
 - 5.2 Sommarsessionen i Bukarest 12
 - 5.2.1 Utskottssammanträden 14
 - 5.3 Höstmötet i Dublin 15
- 6 Svenska ledamöters särskilda uppdrag för församlingen och parlamentariska nätverk 17
 - 6.1 Svenska ledamöters särskilda uppdrag för församlingen..... 17
 - 6.1.1 Uppdraget som kassör för församlingen 17
 - 6.1.2 Uppdraget som rapportör för det tredje utskottet 17
 - 6.1.3 Uppdraget som särskild rapportör för Ukrainagruppen 17
 - 6.1.4 Uppdraget som ledamot i gruppen för migrationsfrågor 18
 - 6.2 Parlamentariska nätverk 18
 - 6.2.1 Nätverket för unga parlamentariker 18
- 7 Valobservationer..... 19
 - 7.1 Presidentvalet i Azerbajdzjan 19
 - 7.2 Parlamentsvalet i Nordmakedonien 19
 - 7.3 Parlamentsvalet i Azerbajdzjan 20
 - 7.4 Presidentvalet i Moldavien 20
 - 7.5 Parlamentsvalet i Georgien..... 20
 - 7.6 Parlamentsvalet i Uzbekistan..... 21
 - 7.7 Valet i USA 21
- Bilaga*
- Förteckning över antagna resolutioner..... 22

OSSE:s medlemsländer

Källa: Se bilaga.

OSSE:s medlemsstater: Albanien, Andorra, Armenien, Azerbajdzjan, Belarus, Belgien, Bosnien och Hercegovina, Bulgarien, Cypern, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Förenta staterna, Georgien, Grekland, Irland, Island, Italien, Kanada, Kazakstan, Kirgizistan, Kroatien, Lettland, Liechtenstein, Litauen, Luxemburg, Malta, Moldavien, Monaco, Mongoliet, Montenegro, Nederländerna, Norge, Polen, Portugal, Rumänien, Ryssland, San Marino, Sverige, Tadzjikistan, Tjeckien, Turkiet, Turkmenistan, Tyskland, Ukraina, Ungern, Uzbekistan, Österrike, Vatikanstaten¹.

Partnerstater: Afghanistan, Algeriet, Australien, Egypten, Israel, Japan, Jordanien, Marocko, Sydkorea, Thailand, Tunisien.

¹ Vatikanstaten deltar som permanent observatör i OSSE.

1 Sammanfattning och OSSE:s historia

1.1 Sammanfattning

Under 2024 har OSSE:s parlamentariska församling (OSSE PF) vid en rad tillfällen fortsatt att behandla det förändrade säkerhetsläget i Europa efter Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess konsekvenser för OSSE-regionen som helhet. Politiska fångar, artificiell intelligens (AI), kontraterrorism, klimatfrågan, migrationsfrågor och situationen i Mellanöstern har adresserats. Även den demokratiska utvecklingen i Sydkaukasien och Östeuropa har aktualiserats med anledning av påverkansförsök från utländska aktörer under val i länderna. Ryssland betalade inte det årliga medlemsbidraget för 2023 och 2024. Den ryska federationen har avbrutit sitt deltagande i församlingen med hänvisning till att deras delegation nekats visering för inresa till flera av församlingens möten.

Vid sidan av det politiska arbetet har församlingen, det internationella sekretariatet och särskilt kassören hanterat det budgetunderskott som uppstått till följd av Rysslands uteblivna bidrag.

Under den årliga sommarsessionen som hölls i Rumänien antogs Bukarest-deklarationen. Bukarestdeklarationen innefattar tre resolutioner från församlingens tre fackutskott och 16 enskilda resolutioner. Den svenska delegationen har deltagit aktivt i församlingens verksamhet genom bland annat särskilda uppdrag i församlingens byrå och fackutskott och flera inlägg i debatterna.

1.2 OSSE:s historia

Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa (OSSE) har sitt ursprung i Europeiska säkerhetskonferensen (ESK). ESK etablerades 1975 som ett forum för politiska förhandlingar mellan öst och väst. År 1993 fick ESK ställning som regional organisation i FN enligt FN-stadgans kapitel VIII. År 1995 bytte konferensen namn till Organisationen för säkerhet och samarbete i Europa.

OSSE omfattar i dag 57 stater och är en effektiv organisation i det internationella politiska samarbetet. Organisationen har en flexibel struktur och en bred syn på säkerhet. Verksamheten omfattar tre dimensioner:

- säkerhetspolitik
- ekonomi och miljö
- demokrati och mänskliga rättigheter.

Tyngdpunkten inom OSSE:s verksamhet försköts under 1990-talet från långsiktiga förhandlingar inom normbyggande och militära förtroendeskapande åtgärder till konfliktförebyggande arbete för att stärka demokratin i medlemsländerna. OSSE är en i hög grad operativ organisation, ofta i nära samarbete med andra internationella organ. För närvarande bedrivs fältinsatser i ett

femtontal länder. Fältinsatsernas arbete är inriktat på att stärka respekten för mänskliga rättigheter och rättsstatens principer, bygga upp demokratiska institutioner och stödja förtroendeskapande åtgärder mellan olika befolkningsgrupper.

Organisationen har kapacitet att verka i olika skeden av en konflikt: förvarning, förebyggande, konflikthantering och återuppbyggnad. Den kan även verka för demokratisk utveckling och rättsstatens principer. Organisationen har också i allt större utsträckning tagit sig an frågor som sträcker sig över OSSE:s samtliga tre dimensioner, såsom migration, människohandel, terrorism och gränsövervakning.

2 Församlingens roll, organisering och budget

2.1 Roll och organisering

OSSE:s parlamentariska församling (OSSE PF) etablerades 1990 i samband med att OSSE fick en fastare institutionell struktur.

Den parlamentariska församlingen ska genom dialog bidra till och främja konfliktlösning, en demokratisk samhällsutveckling och rättsstatens principer i medlemsländer. Församlingen ska även följa upp hur väl medlemsländernas regeringar genomför de resolutioner och rekommendationer som församlingen antar vid sina möten. Målen för församlingens verksamhet anges i dess stadga.

Församlingen har 323 ordinarie ledamöter och lika många ersättare. Antalet medlemmar i de nationella delegationerna fastställs i församlingens stadga. Den svenska delegationen uppgår till 8 ordinarie ledamöter och 8 suppleanter.

Församlingen har sex officiella språk: engelska, franska, italienska, ryska, spanska och tyska.

Den parlamentariska församlingen har tre årliga möten: en sommarsession, ett höstmöte och ett vintermöte. Vid mötena samlas de nationella delegationerna från OSSE:s medlemsländer och observatörländerna.

Under mötena följer församlingen upp hur medlemsländerna uppfyller OSSE:s mål, diskuterar aktuella frågor och för en dialog med medlemsländernas regeringsorgan. Vid den årliga sessionen i juni håller församlingen sammanträde i plenum och fattar beslut. Beslut i församlingens plenum fattas med enkel majoritet.

Den parlamentariska församlingens styrande organ är det ständiga utskottet och byrån. Församlingens ständiga utskott består av församlingens byrå och av ordförandena för de nationella delegationerna. Det ständiga utskottet förbereder och beslutar om dagordningen för sessionen, höstmötet och vintermötet. Man beslutar även vilka tilläggsförslag som ska tas upp under sessionen och vilka fackutskott som ska bereda dem. Beslut fattas enligt principen konsensus minus en.

Församlingen leds av en byrå som består av en president, nio vicepresidenten, en kassör, ordförandena för de tre fackutskotten och den tidigare presidenten. Presidenten väljs för ett verksamhetsår med möjlighet till omval en gång. Byråns nio vicepresidenten väljs för respektive tre år och kan väljas om men ingå i byrån i högst sex år. Den tidigare presidenten saknar rösträtt. Beslut i byrån tas med två tredjedelars kvalificerad majoritet. Församlingens nuvarande president är Pia Kauma (Finland). Hon utsågs till president i juli 2023 och vid omval i juli 2024.

Den parlamentariska församlingen har tre fackutskott som sammanträder under sessionen och motsvarar de tre dimensionerna inom OSSE. Varje utskott företräds av ett presidium som består av en ordförande, en vice ordförande och

en rapportör. Ordföranden leder arbetet, medan utskottets rapportör lägger fram en rapport och en resolution som behandlas vid sessionen.

Utöver de tre ordinarie fackutskotten har församlingen två arbetsgrupper: arbetsgruppen för migrationsfrågor och arbetsgruppen mot terrorism. De två grupperna har till uppgift att samordna församlingens verksamhet i respektive fråga, rapportera till det ständiga utskottet och lägga fram resolutioner vid sessionen.

Församlingens president kan utse medlemmar i församlingen till särskild representant för en specifik fråga. De särskilda representanterna ska rapportera om sin verksamhet till det ständiga utskottet. Presidenten utser även ordföranden, vice ordföranden och ledamöterna i dessa arbetsgrupper.

Inom församlingen verkar fyra partigrupper: den konservativa gruppen, socialistgruppen, den konservativa och reformistiska gruppen samt den liberala gruppen. De fyra partigrupperna har inga sekretariat och får inte några finansiella bidrag från församlingen. De sammanträder i anslutning till församlingens stadgeenliga möten.

Församlingens sekretariat finns i Köpenhamn och har ett tjugotal tjänstemän. Sekretariatet har även ett kontor i Wien som representerar församlingen vid OSSE:s möten.

2.2 Budget

OSSE PF:s budget under verksamhetsåret 2023/24 uppgick till 4 213 184 EUR. Räkenskapsåret börjar den 1 oktober och tar slut den 30 september året efter. I enlighet med artikel 10 i Madriddeklarationen (1992) står varje lands bidrag i proportion till den fördelningsnyckel som OSSE beslutat om. Verksamhetsåret 2023/24 bidrog Sverige med 3,231 procent av församlingens budget, motsvarande 136 128 EUR.

3 Riksdagens delegation till församlingen

3.1 Ledamöter

I den svenska delegationen ingår åtta ledamöter och lika många ersättare. Dessa väljs av kammaren för en mandatperiod. Efter riksdagsvalet hösten 2022 valdes följande delegation:

Ordinarie ledamöter	Ersättare
Björn Söder (SD)	Matheus Enholm (SD)
Johan Büser (S)	Joakim Sandell (S) ²
Margareta Cederfelt (M) ³	Edward Riedl (M)
Carina Ödebrink (S)	Jessica Rodén (S)
Markus Wiechel (SD)	Joar Forssell (L)
Kadir Kasirga (S)	Lars Isacsson (S)
Helena Storckenfeldt (M)	Ulrik Nilsson (M)
Linnéa Wickman (S)	Denis Begic (S) ⁴

Delegationen har valt Björn Söder (SD) till ordförande och Johan Büser (S) till vice ordförande.

3.2 Utskottsfördelning

Fördelningen till den parlamentariska församlingens fackutskott till och med sommarsessionen 2024 var följande:

Utskott I Politik och säkerhet

Carina Ödebrink (S)
Markus Wiechel (SD)
Arin Karapet (M)

Utskott II Ekonomi, vetenskap, teknik och miljö

Helena Storckenfeldt (M)
Linnéa Wickman (S)

² Ersattes av Peder Björk (S) den 25 juni 2024.

³ Ersattes av Arin Karapet (M) den 6 december 2023.

⁴ Ersattes av Louise Thunström (S) den 25 juni 2024.

Utskott III Demokrati, mänskliga rättigheter och humanitära frågor

Björn Söder (SD)

Johan Büser (S)

Kadir Kasirga (S)

4 Den svenska delegationens verksamhet 2024

4.1 Delegationsmöten

Under 2024 har den svenska delegationen haft sju möten. Vid två möten bjöds experter och representanter för Utrikesdepartementet in för att informera om aktuella frågor.

4.2 Övriga möten

4.2.1 Nordisk-baltiskt samarbete

De nordisk-baltiska delegationerna har träffats i samband med de stadgeenliga möten som hållits i Bukarest och Dublin. I april stod den danska OSSE-delegationen värd för ett nordisk-baltiskt möte. Delegationerna diskuterade Rysslands fullskaliga invasionskrig i Ukraina samt ekonomi och revisionsfrågor.

4.2.2 Nordisk-baltiskt samarbete med centralasiatiska delegationer

Som en del av det nordisk-baltiska samarbetet har den svenska delegationen tagit initiativ till ett förstärkt kunskapsutbyte med centralasiatiska delegationer. Man har träffats bilateralt i samband med sommarsessionen i Bukarest och höstmötet i Dublin. Vid mötet i Dublin deltog Nordiska rådets president Bryndís Haraldsdóttir och informerade om hur man arbetar. Vid det nordisk-baltiska mötet i Köpenhamn i maj träffade man experter på Centralasien.

4.3 Delegationsresor

4.3.1 Fältbesök i Georgien

Enligt beslut av delegationen genomförde en delegation på nio ledamöter ett fältbesök i Georgien den 10–13 januari. Resan hade ett brett program som innefattade bilaterala möten med ministrar och ordföranden för utrikesutskottet samt besök hos civilsamhällesorganisationer och lokala FN-insatser. Delegationen deltog även i en övervakande fältinsats under värdskap av EU:s övervakningsuppdrag (European Union Monitoring Mission, EUMM). Fältinsatsen är placerad vid den administrativa kontaktlinjen, strax utanför den georgiska utbrytarregionen Sydossetien.

4.4 Seminarier

Under 2024 har delegationen arrangerat tre seminarier i samband med valobservationer i Moldavien, Georgien och USA. Panelerna har bestått av ledamöter som observerat valen i respektive land samt inbjudna talare från bland annat Utrikespolitiska institutet och svenska utlandsmyndigheter.

4.5 Interaktion med riksdagens utskott

Delegationens presidium har utbytt information vid ett sammanträde med utrikesutskottet. Det sker ett kontinuerligt utbyte av information mellan ledamöter i delegationen och riksdagens utskott.

4.6 Talmannens delegationspresidiemöten

Delegationens presidium har deltagit vid talmannens delegationspresidiemöten som syftar till interaktion mellan delegationerna till riksdagens interparlamentariska församlingar och utrikesutskottet.

5 Församlingens sessioner 2024

5.1 Vintermötet i Wien

Församlingens vintermöte hölls i februari i Wien, Österrike. De övergripande temana för vintermötet var Rysslands illegala krig i Ukraina, artificiell intelligens och politiska fångar. Den svenska delegationen bestod av åtta ledamöter. Under vintermötet sammanträdde församlingen tre gånger i plenum. Sessionen inleddes med ett gemensamt sammanträde där OSSE PF:s president Pia Kauma (Finland), Österrikes talman för nationalrådet Wolfgang Sobotka, Maltas utrikesminister och tjänstgörande ordförande för OSSE Ian Borg och OSSE:s generalsekreterare Helga Maria Schmid höll varsitt anförande. Anförandena tog upp ämnen som Rysslands skuld i ett osäkrare Europa, OSSE PF:s roll som en organisation för dialog och OSSE:s betydelse för diplomati, konfliktlösning och den västerländska modellen. Även solidaritet med Ukraina, vikten av att hantera utvecklingen av artificiell intelligens, politiska fångar och utmaningen i att besluta om en ny budget togs upp.

Efter de tre fackutskottens sammanträden möttes församlingen åter i plenum för en debatt om säkerhet i Europa och parlamentariska perspektiv på OSSE:s framtid. Många anföranden handlade om Rysslands illegala invasion av Ukraina och uttryckte ett orubbligt stöd för Ukraina. Även den ökande repressionen mot civilsamhället och medier i flera av OSSE:s medlemsländer, valobservationer i Azerbajdzjan och Serbien, situationen i Belarus samt artificiell intelligens behandlades.

Slutligen träffades det ständiga utskottet där fyra rapporter presenterades, bland annat Johan Büsers (S) rapport i egenskap av OSSE PF:s kassör. Presidentens och generalsekreterarens rapporter speglade de övergripande temana för vintermötet, medan ordföranden för arbetsgruppen om arbetsordningen meddelade att man beslutat att den föreslagna ändringen i arbetsordningen när det gäller beslut i konsensus inte kommer att medföra några förändringar. Ordföranden noterade även att det inkommit förslag om förändringar som gällde mandatperioder för särskilda uppdrag i församlingen, särskilt i fråga om en utökning av presidentskapets mandatperiod från ett till två år.

5.2 Sommarsessionen i Bukarest

Församlingens sommarsession hölls i juli i Bukarest, Rumänien, och samlade över 225 parlamentariker från 55 medlemsländer. Den svenska delegationen bestod av åtta ledamöter. Sessionens tema var OSSE:s roll i den nuvarande säkerhetsarkitekturen: ett parlamentariskt perspektiv. Sessionen präglades av Rysslands illegala invasion av Ukraina. Under sessionen röstades tre resolutioner, en vardera från de tre fackutskotten, samt 16 enskilda resolutioner igenom.

Sommarsessionen inleddes med ett sammanträde i det ständiga utskottet där 16 resolutioner fördelades till de olika fackutskotten och plenum. Församlingens president, kassör, generalsekreterare och ordföranden för arbetsgruppen om arbetsordningen presenterade sina rapporter för utskottet. Det ständiga utskottet omvalde generalsekreterare Roberto Montella (Italien) till ytterligare en femårig mandatperiod. Sedan godkände det ständiga utskottet budgeten för verksamhetsåret 2024/25.

I samband med sessionens öppnande i plenum höll den rumänska senatens talman, OSSE PF:s president och ordföranden för den rumänska delegationen till OSSE PF anföranden om OSSE:s effektivitet som organisation. I slutet av sessionens öppnande antog församlingen två nya resolutioner: en om Rysslands anfallskrig mot Ukraina och en om den kraftigt försämrade situationen för mänskliga rättigheter i utbrytarregionen Transnistrien i Moldavien. Efterföljande möten i de tre fackutskotten behandlade aktuella utmaningar i regionen. Rysslands anfallskrig mot Ukraina stod högst på dagordningen, men även ämnen som artificiell intelligens, situationen i Mellanöstern och klimatkrisen togs upp.

Under det andra sammanträdet i plenum hölls en särskild debatt om situationen i Mellanöstern och vilka konsekvenser den kan medföra för OSSE-regionen. Under sammanträdet betonades det att civila drabbas hårdast av krig, vilket gör att humanitärt bistånd måste fortsätta och konflikten upphöra mellan Israel och Hamas. Många parlamentariker krävde också ett omedelbart frisläppande av den israeliska gisslan som fortfarande hålls av Hamas. Även rapporter från arbetsgrupper om migration, kontraterrorism och Ukraina samt nyligen utförda valobservationer behandlades.

Under sessionens sista möte i plenum antogs Bukarestdeklarationen som kallar Rysslands anfallskrig mot Ukraina för ett ”grovt och oprovocerat brott i strid med internationell rätt” och framhäver att kriget bryter mot FN-stadgan och Helsingforslutakten. Vidare uppmanar deklarationen Ryssland att dra tillbaka alla sina styrkor i Ukraina i enlighet med Ukrainas internationellt erkända gränser. Deklarationen förespråkar att internationell lag efterföljs för att skydda civilbefolkningen och att OSSE:s medlemsländer fortsätter skydda ukrainska flyktingar.

Utöver kriget i Ukraina tar deklarationen upp situationen i Mellanöstern. Deklarationen fördömer Hamas hänsynslösa attacker mot civila den 7 oktober 2023 och uttrycker oro för den våldsamma utvecklingen i Mellanöstern till följd av kriget mellan Israel och Hamas. Vidare lyfter deklarationen fram globala utmaningar som kriget medför, till exempel terrorism, irreguljär migration, radikaliserings samt hets mot folkgrupp, xenofobi, antisemitism och islamofobi. Bukarestdeklarationen uppmanar till fredsförhandlingar, frisläppande av israelisk gisslan och en omedelbar vapenvila.

Vidare fäster deklarationen vikt vid Rysslands ockupation av Georgien och behovet av en robust valobservation av det kommande georgiska parlamentsvalet. Deklarationen tar även upp utmaningar med klimatförändringar,

frihetsprinciper, politiska lösningar inom OSSE och artificiell intelligens som ett verktyg för terrorism.

Som en del av Bukarestdeklarationen antogs en ändring i resolutionen för utskott II, föreslagen av Carina Ödebrink (S). Ändringen innebär att församlingen uppmanas att presentera åtgärder för en mer jämställd fördelning av kön i församlingen inför nästkommande sommarsession.

Under sessionens sista dag omvaldes Pia Kauma (Finland) till församlingens president. Vidare valdes tre vicepresidenten: Luís Graça (Portugal), Richard Hudson (USA) och Gudrun Kugler (Österrike). Johan Büser (S) omvaldes till församlingens kassör och Carina Ödebrink (S) valdes till rapportör för det tredje utskottet. Det inrättades också en särskild debatt om situationen i Mellanöstern och vilka konsekvenser den kan medföra för OSSE-regionen. Ytterligare sidoevenemang under sessionen handlade bland annat om antisemitism, bekämpning av människohandel, klimatförändringar i Centralasien, stöd för tvångsförflyttade ukrainare och motstånd mot ryska desinformationskampanjer.

Bukarestdeklarationen finns att läsa i sin helhet här:

<https://www.oscepa.org/en/meetings/annual-sessions/previous-annual-session>.

5.2.1 Utskottssammanträden

Vid sommarsessionen presenterade de tre fackutskottens rapportörer sina rapporter. Detta gjordes i samband med utskottsresolutionerna. Utöver rapportörernas utskottsresolutioner behandlades enskilda resolutioner som fått tillräckligt med stöd i form av signaturer från olika länder. Sammanlagt antogs 19 resolutioner.

5.2.1.1 Utskott I Politik och säkerhet

Mötet behandlade bland annat Rysslands anfallskrig mot Ukraina, kriget mellan Israel och Hamas, cyberhot och könsbaserat våld. Rapportören för det första utskottet presenterade sin rapport, vilken underströk att Ukrainas suveränitet och territoriella integritet är av största vikt för OSSE-regionens säkerhet. Krigets möjliga konsekvenser för Moldavien och Sydkaukasien behandlades även, tillsammans med kriget mellan Israel och Hamas och det oroliga säkerhetsläget i Mellanöstern. Det fastslogs att både Israels rätt att existera och civilbefolkningen i Gaza, Västbanken, Israel och Libanon måste beskyddas. Vidare framhävde rapporten att hot som cyberattacker, cyberkriminalitet och desinformationskampanjer hotar att destabilisera demokratier och finansiera terrorister och kriminella nätverk. Även könsbaserat våld lyftes fram som en utmaning. Slutligen berörde rapporten institutionella utmaningar inom OSSE och förespråkade med eftertryck öppen dialog för att komma fram till lösningar.

5.2.1.2 Utskott II Ekonomi, vetenskap, teknik och miljö

Mötet behandlade Rysslands anfallskrig mot Ukraina och dess ekonomiska och miljömässiga konsekvenser, artificiell intelligens, vattenhantering i Centralasien med mera. Rapportören för det andra utskottet presenterade sin rapport, vilken betonade att Rysslands anfallskrig mot Ukraina orsakat stora förluster och smärta, inte minst på grund av ryska krigsförbrytelser. Rapporten underströk att det kommer att ta enorma resurser och mycket tid att återuppbygga Ukraina, och att OSSE måste vara redo att bistå Ukraina med resurser för att bygga upp ekonomi och infrastruktur. Även krigsbrott mot miljön, exempelvis förstörelsen av Kachovkadammen och vikten av att försvara kärnkraftverket i Zaporizjzja behandlades i rapporten. Möjligheter och utmaningar med artificiell intelligens (AI) berördes också i rapporten, som framhävde att AI kan bemöta globala säkerhetsfrågor och öka det ekonomiska välbståndet, men också att den utgör en risk för demokratier genom olaglig övervakning och ökade möjligheter för desinformation. Vidare behandlade rapporten vattenhantering i Centralasien, den demografiska nedgången, irreguljär migration, avindustrialisering och ekonomiskt beroende samt den ökande digitaliseringen bland barn.

5.2.1.3 Utskott III Demokrati, mänskliga rättigheter och humanitära frågor

Mötet behandlade ökningen av repressiva åtgärder mot civilsamhället och oberoende medier i OSSE-regionen samt de humanitära konsekvenserna av Rysslands anfallskrig mot Ukraina och kriget mellan Israel och Hamas. Rapportören för det tredje utskottet behandlade bland annat konsekvenserna av väpnade konflikter för civila i Ukraina och Gaza. Den stora mängden ukrainska flyktingar, den farliga rutten över Medelhavet och den stora mängden armenier på flykt från Nagorno-Karabach togs även upp i rapporten. Det betonades att OSSE:s medlemsländer måste stärka insatserna för att skydda och värna om mänskliga rättigheter för flyktingar och migranter. Gällande frihetsprinciper noterade rapporten en ökad repression i OSSE-regionen, bland annat för medier i Ryssland och Belarus, marginaliserade grupper och propalestinska demonstrationer. Carina Ödebrink (S) valdes till utskottets rapportör.

5.3 Höstmötet i Dublin

Församlingens höstmöte hölls i oktober i Dublin, Irland. Det övergripande temat för höstmötet var OSSE 50 år efter Helsingfors: parlamentens roll i förstärkningen av OSSE:s omfattande modell för fred och säkerhet. Mötet omfattade den pågående eskaleringen i Mellanöstern, Rysslands illegala krig i Ukraina, klimatförändringarnas konsekvenser och flykting- och migrationsfrågor. Frågan om OSSE PF som en diplomatisk arena eller som en organisation som främjar demokrati, fred och MR genomtygade höstmötet i sin helhet.

Den svenska delegationen bestod av åtta ledamöter. Höstmötet inleddes med ett sammanträde i det ständiga utskottet där rapporter presenterades av församlingens president Pia Kauma (Finland), kassör Johan Büser (S) och generalsekreterare Roberto Montella (Italien). Sedan öppnades höstmötet av Pia Kauma som i egenskap av församlingens president höll ett anförande om vikten av OSSE:s parlamentariska församling i en konfliktfylld värld med betoning på krisen i Mellanöstern. Under öppnandet höll även talmannen för det irländska parlamentets underhus Seán Ó Fearghail och ordföranden för Irlands OSSE-delegation välkomsttal.

Höstmötet var uppdelat i tre möten. Det första mötet fokuserade på OSSE:s konfliktcykel och församlingens roll som möjliggörare av dialog för konfliktlösning, medlande, försoning och rehabilitering efter konflikter. Det andra mötet handlade om hur parlamentariker kan hantera klimatkrisen inför COP 29 och det tredje mötet handlade om hur man ska utveckla styrningen av migrationen för att främja hållbar utveckling i OSSE-regionen.

6 Svenska ledamöters särskilda uppdrag för församlingen och parlamentariska nätverk

6.1 Svenska ledamöters särskilda uppdrag för församlingen

6.1.1 Uppdraget som kassör för församlingen

Under sommarsessionen i Bukarest 2024 omvaldes Johan Büser (S) till kassör för OSSE:s parlamentariska församling. Uppdraget som kassör innebär att Johan Büser är ansvarig för församlingens budget och politiskt ansvarig för församlingens ekonomiska förvaltning. Kassören är ledamot av församlingens byrå och det ständiga utskottet. Johan Büser har under 2024 arbetat mycket med det budgetunderskott som uppstått som en följd av Rysslands uteblivna medlemsavgift. Han har även arbetat med den årliga verksamhetsrevisionen som församlingen beslutade att införa under sommarmötet i Vancouver 2023.

Under räkenskapsåret 2023/24 adderades en effektivitetsrevision till församlingens verksamhetsrevision. Dessa punkter presenterades i kassörens rapport till det ständiga utskottet under höstmötet i Dublin (Irland). I egenskap av kassör och ledamot i byrån deltog Johan Büser vid de stadgeenliga mötena, det vill säga vintermötet, sommarsessionen, höstmötet och byråmötena. I december besökte Büser även Valletta på Malta för att delta på OSSE:s minister-rådsmöte och församlingens byråmöte. Under året har även ett antal digitala möten hållits med sekretariatet för utveckling av verksamhetsrevisionen.

6.1.2 Uppdraget som rapportör för det tredje utskottet

Under sommarsessionen i Bukarest 2024 valdes Carina Ödebrink (S) till rapportör för OSSE PF:s utskott för demokrati, mänskliga rättigheter och humanitära frågor. Uppdraget som rapportör innebär att Carina Ödebrink är ansvarig för att ta fram rapporter för utskottet och en resolution till församlingens årliga session. Inom ramen för rapportörskapet besökte Carina Ödebrink Köpenhamn den 16 september med anledning av en planeringsdag för det kommande rapportörskapet.

6.1.3 Uppdraget som särskild rapportör för Ukrainagruppen

Den 25 november blev Carina Ödebrink (S) utsedd till särskild rapportör i Ukrainagruppen. Inom ramen för sitt mandat ska Carina Ödebrink lägga särskild vikt vid ansvarstagande för brott mot OSSE:s åtaganden, kränkningar och övergrepp mot mänskliga rättigheter, brott mot internationell humanitär rätt och människorättslagstiftning samt potentiella krigsförbrytelser. Tvångsförflyttning av ukrainska barn, frihetsberövande av civila och sexuellt våld under krigstid är särskilda fokusområden för rapportörskapet.

6.1.4 Uppdraget som ledamot i gruppen för migrationsfrågor

Johan Büser (S) är ledamot i arbetsgruppen för migrationsfrågor sedan september 2021. Under hösten deltog Johan Büser i ett fältbesök i Marocko med arbetsgruppen för migrationsfrågor. Där behandlades frågor om migrationsflöden, skydd och integration av migranter och flyktingar.

6.2 Parlamentariska nätverk

6.2.1 Nätverket för unga parlamentariker

Nätverket för unga parlamentariker tillhandhåller tillfällen då unga parlamentariker i OSSE:s parlamentariska församling får möjlighet att träffas och delta i bland annat olika typer av besök och debatter.

Nätverket bildades 2021 efter flera initiativ i församlingen att öka ungdomsrepresentationen i multilaterala organisationer. Under året hölls träffar med nätverket under församlingens stadgeenliga möten. En resa till Stavanger i Norge med inriktning på energisäkerhet och den gröna omställningen anordnades också under hösten.

Ledamöter från den svenska delegationen har deltagit på ett antal av nätverkets möten under året.

7 Valobservationer

Ledamöter i församlingen deltar varje år i ett antal valobservationer som utförs på uppdrag av OSSE. OSSE PF deltar för att observera om valen är fria och rättvisa och om de lever upp till de överenskomna åtaganden som fastställdes i Köpenhamnsdokumentet från 1990. Valobservationerna genomförs i regel i samarbete med OSSE:s kontor för demokratiska institutioner och mänskliga rättigheter (Office for Democratic Institutions and Human Rights, ODIHR).

Dagen efter valet lämnar valobservationens ledarskap ett preliminärt uttalande om valet, medan en slutgiltig rapport om hela valprocessen kommer ett par månader senare. Den slutgiltiga rapporten innehåller rekommendationer för hur valprocessen kan förbättras. Alla OSSE:s medlemsländer har åtagit sig att följa upp dessa rekommendationer. OSSE-ordförandeskapet utser en parlamentariker till särskild samordnare för korttidsobservatörerna. Den särskilda samordnaren lämnar det gemensamma uttalandet vid en presskonferens dagen efter valet och ansvarar för att ta fram det gemensamma utlåtandet för valobservationen inklusive förhandlingen av texten. Församlingen utser också en ledare för sin delegation. Inför en valobservation träffar observatörerna företrädare för de politiska partierna, oberoende journalister och valmyndigheter i syfte att få information om situationen i det aktuella landet. Den svenska delegationen har kompletterat församlingens program genom möten med svenska diplomater på plats samt experter och företrädare för civilsamhället.

Under 2024 observerade församlingen sju val och den svenska delegationen deltog i sex av dem.

7.1 Presidentvalet i Azerbajdzjan

Den 7 februari hölls presidentval i Azerbajdzjan. Valresultatet innebar att den sittande presidenten Ilham Aliyev vann valet och sitter kvar. President Aliyev vann valet med 92 procent av rösterna.

Valet observerades av OSSE:s parlamentariska församling och ODIHR. Från den svenska delegationen deltog tre ledamöter. Totalt deltog 335 valobservatörer från 42 länder, varav 79 från OSSE PF och resten från ODIHR.

7.2 Parlamentsvalet i Nordmakedonien

Den 8 maj hölls parlamentsval i Nordmakedonien. Valresultatet innebar att det sittande socialdemokratiska partiet förlorade valet och oppositionspartiet VMRO-DPMNE, lett av Gordana Siljanovska-Davkova, vann med 43 procent. Valdeltagandet var 55 procent.

Valet observerades av OSSE:s parlamentariska församling, ODIHR, Europarådets parlamentariska församling (PACE) och Europaparlamentet. Carina Ödebrink (S) ledde församlingens observatörer. Från Sverige deltog åtta

ledamöter, varav sex från delegationen och två inom ramen för talmanskvoten. Totalt deltog 348 observatörer från 42 länder, varav 74 från OSSE PF.

7.3 Parlamentsvalet i Azerbajdzjan

Den 1 september hölls parlamentsval i Azerbajdzjan som tidigare lagts från november samma år på grund av att det skulle infalla samtidigt som FN:s klimatomöte COP 29 i landet. Valresultatet innebar att det sittande partiet Nya azerbajdzjanska partiet vann valet med 68 av 125 mandat i parlamentet. Valdeltagandet var 37 procent.

Ingen från den svenska delegationen deltog. Valet observerades av 279 observatörer från 34 länder, varav 54 från OSSE PF.

7.4 Presidentvalet i Moldavien

Den 20 oktober hölls presidentval och folkomröstning om ett framtida medlemskap i EU i Moldavien. Moldavien röstade för ett framtida medlemskap i EU med en knapp majoritet. Den sittande presidenten Maia Sandu fick flest röster i presidentvalet med 42 procent, men eftersom hon inte lyckades få majoritet krävdes en andra valomgång i november.

Valet den 20 oktober observerades av OSSE:s parlamentariska församling, ODIHR, PACE och Europaparlamentet. Johan Büser (S) var utnämnd att leda OSSE PF:s delegation. Från Sverige deltog en delegation på sju ledamöter, varav fem från delegationen till OSSE PF och två inom ramen för talmanskvoten. Valet observerades av 323 observatörer från 39 länder, varav 44 från OSSE PF.

Den andra omgången hölls den 3 november. Den sittande presidenten Maia Sandu vann med 55 procent av rösterna. Den andra omgången av valet observerades av OSSE:s parlamentariska församling, ODIHR, PACE och Europaparlamentet. Totalt observerades valet av 191 observatörer från 31 länder, varav nio från OSSE PF. Från den svenska delegationen deltog en ledamot i den andra valomgången.

7.5 Parlamentsvalet i Georgien

Den 26 oktober hölls parlamentsval i Georgien. Valresultatet innebar att det styrande partiet Georgisk dröm vann valet med 53,9 procent gentemot oppositionsalliansen som fick 37,8 procent av rösterna. Valdeltagandet var 59 procent.

Valet observerades av OSSE:s parlamentariska församling, ODIHR, PACE, Europaparlamentet och Natos parlamentariska församling. Från Sverige deltog en delegation på tio ledamöter, varav åtta från OSSE PF och en ledamot vardera från PACE och Nato PF. Totalt deltog 530 observatörer från 42 länder, varav 60 från OSSE PF.

7.6 Parlamentsvalet i Uzbekistan

Den 27 oktober hölls parlamentsval i Uzbekistan. Valresultatet innebar att det sittande liberaldemokratiska partiet UzLiDeP vann valet med 64 av 150 mandat. Valdeltagandet var 75 procent.

Valet observerades av OSSE:s parlamentariska församling och ODIHR. Från Sverige deltog en delegation på fem ledamöter, varav en från OSSE PF och fyra inom ramen för talmanskvoten. Totalt deltog 322 observatörer från 33 länder, varav 54 från OSSE PF.

7.7 Valet i USA

Den 5 november hölls presidentval och val till kongressen i USA. Valresultatet innebar att den tidigare republikanske presidenten Donald Trump vann presidentvalet mot demokraternas kandidat Kamala Harris med 312 elektorsröster mot 226. I valet till kongressen vann det republikanska partiet 4 mandat, vilket innebär att man fick en majoritet i USA:s senat. Valdeltagandet var 67 procent.

Valet observerades av OSSE:s parlamentariska församling och ODIHR. Från Sverige deltog sex ledamöter från delegationen till OSSE PF. Totalt deltog 250 observatörer från 45 länder, varav 164 från OSSE PF.

BILAGA

Förteckning över antagna resolutioner

- Utskottsresolutionen för utskott I (Resolution of the First Committee)
- Utskottsresolutionen för utskott II (Resolution of the Second Committee)
- Utskottsresolutionen för utskott III (Resolution of the Third Committee)
- Säkerhets- och geopolitiska utmaningar i OSSE-regionen: Tio år av väpnad aggression från Ryssland mot Ukraina (Security and Geopolitical Challenges in the OSCE Region: Ten Years of Armed Aggression by the Russian Federation Against Ukraine)
- Den urartande situationen för mänskliga rättigheter i den transnistrisk regionen i Moldavien (Deterioration of the Human Rights Situation in the Transnistrian Region of the Republic of Moldova)
- Artificiell intelligens och kampen mot terrorism (Artificial Intelligence and the Fight against Terrorism)
- Att motverka utbredningen av droger, särskilt fentanyl och andra syntetiska opioider, samt maffior och andra kriminella nätverk som distribuerar dem (Countering the Proliferation of Drugs, Particularly Fentanyl and Other Synthetic Opioids, as well as Mafias and Criminal Organizations Involved in Trafficking Them)
- Fördömande av sexuellt våld som vapen i konfliktområden (Condemning the Weaponization of Sexual Violence in Conflict Zones)
- Skapandet av en omfattande europeisk säkerhetsarkitektur mot aggression (Building a Comprehensive European Security Architecture against Aggression)
- Stärkt stöd till Ukraina (Strengthening Support to Ukraine)
- Att ta itu med de mångfacetterade effekterna av klimatförändringar och vattenbrist i den centralasiatiska regionen genom förbättrat regionalt samarbete och parlamentarisk dialog (Addressing the Multifaceted Impacts of Climate Change and Water Scarcity in the Central Asian Region Through Enhanced Regional Co-operation and Parliamentary Dialogue)
- Ungdomliga perspektiv på framtiden för internationella relationer, multilateralism och hållbar utveckling (Youth Perspectives on the Future of International Relations, Multilateralism, and Sustainable Development)
- Förebyggande av att korruption används som ett utrikespolitiskt medel (Preventing Corruption from Being Used as a Foreign Policy Tool)
- Skydd av miljön under internationella väpnade konflikter (Environmental Protection in International Armed Conflicts).
- Eliminera den antisemitiska vågen i OSSE-regionen (Ending the Scourge of Antisemitism in the OSCE region)
- Att navigera bland nutida journalistiska och könsrelaterade utmaningar (Navigating Contemporary Journalism and Gender-Related Challenges).

- Stärkandet av säkra och reguljära migrationsvägar (Strengthening Safe and Regular Pathways for Migration)
- Förstärkta åtgärder för att förebygga människohandel och för att skydda överlevare från att återgå i människohandel (Strengthening Actions to Prevent Human Trafficking and Protecting Survivors to Prevent Re-Trafficking)
- Civilsamhällets roll i att främja demokratiska och inkluderande samhällen (The Role of Civil Society in Fostering Democratic and Inclusive Societies)

Bukarestdeklarationen finns att läsa i sin helhet här:

<https://www.oscepa.org/en/meetings/annual-sessions/previous-annual-session>

Källa till bilden på sidan 3:

https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/3/33/Organization_for_Security_and_Co-operation_in_Europe_%28orthographic_projection%29.svg/1024px-Organization_for_Security_and_Co-operation_in_Europe_%28orthographic_projection%29.svg.png